Incipit ep̄la ſācti iheronimi ad
paulinū preſbiterū de oībus diuine
hiſtorie libris. Ca. pͥmū.

FRat̄ ambroſius tua
mihi munuſcula p̄
ferens: detulit ſimꝉ
⁊ ſuauiſſimas lr̄as
q̄ a principio amici
ciarū fidem ꝓbate iā fidei ⁊ veteris
amicitie noua p̄ferebāt. Vera eī
illa neceſſitudo eſt ⁊ xp̄i glutino
copulata quā nō vtilitas rei fami
liaris. nō p̄ntia tm̄ corpoꝝ. non
ſubdola ⁊ palpās adulacō ſʒ dei
timor ⁊ diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſtudia
cōciliāt. Legimus in veterib9 hi
ſtorijs quoſdā luſtraſſe ꝓuinci
as. nouos adijſſe ꝑplos. maria
trāſiſſe ut eos quos ex libris no
uerāt corāq3 viderēt. Sic pitago
ras memphiticos vates. ſic pla
to egiptū ⁊ architā tarentinū. eā
q3 oram ytalie q̄ quondaȝ mag
gretia dicebat̄. laborioſiſſime pa
g̃uit ut q̄ athenis magiſter erat
⁊ potēs. cuiuſq3 doctrinas acha
demie gignaſia pſonabāt. fieret
pegrinus atq3 diſcipul9 malens
aliena verecūde diſcere. q̄ ſua im
pudēter ingerere. Deniq3 cū lr̄as
q̄ſi toto orbe fugiētes pſequitur.
captus a piratis ⁊ venūdatus.
tyrāno crudeliſſimo paruit. du
ctus captiuus vinct9 ⁊ ſeruus. tn̄
q2 philoſoph9 maior emente ſe
fuit. Ad tytū liuiū lacteo eloquē
cie fonte manātem. de vltimis hiſ
panie galliaꝝq3 finib9. quoſdaȝ
veniſſe nobiles legim9 ⁊ quos ad
cōtemplacōem ſui roma nō trax
erat vnius hōis fama pduxit. Ha
buit illa etas inauditū oīb9 ſecu
lis celebrandūq3 miraculū ut vr
bē tātam ingreſſi aliud extra vr
bē quererēt. Appollonius ſiue il
le magus ut vulgus loquitur. ſi
ue ph̄us. ut pitagorici tradunt
intrauit pſas. ptrāſiuit caucaſū
albanos. ſcithas. maſſagetas.
opulētiſſima indie regna penet̄
uit ⁊ ad extremū latiſſimo phiſō
amne tranſmiſſo puenit ad bra
gmanas. ut hiarcam in trono ſe
dentē aureo ⁊ de tātali fonte potā
tem int̄ paucos diſcipulos de na
tura. de morib9. ac de curſu dierū
⁊ ſideꝝ audiret docētem. Inde per
elamitas. babilonios. chaldeos.
medos. aſſirios. parthos. ſyros.
phenices. arabes. paleſtinos. re
uerſus ad alexādriam. perexit ad
ethiopiam ut gignoſophiſtas
⁊ famoſiſſimā ſolis mēſam vide
ret in ſabulo. Inuenit ille vir vbi
q3 qd diſceret ⁊ ſēper pficiens. ſēp
ſe melior fieret. Scripſit ſup hoc
pleniſſime octo voluminib9 phi
loſtratus. Ca. ij.

QVid loquar de ſeculi hōib9
cum ap̄lus paul9. vas ele
ctionis ⁊ magiſter gētiū. q̄ de cō
ſciencia tāti in ſe hoſpitis loque
batur dicēs. An experimentū q̄ritis
eius qui in me loq̄tur xp̄us. poſt
damaſcū arabiāq3 luſtrataȝ. aſcē
dit iheroſolimā ut videret petruȝ
⁊ māſit apud eū diebȝ q̄ndecī.
Hoc enī miſterio ebdomadis et
ogdoadis. futurus gētiū predica
tor inſtruend9 erat. Rurſūq3 p9
ānos q̄tuordecim aſſumpto bar
naba ⁊ tyto. expoſuit cum ap̄lis
euāgelium ne forte in vacuū cur
reret aut cucurriſſet. Habȝ neſcio

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

quid latentis energie viue vocis
actus ⁊ ī aures diſcipuli de aucto
ris ore trāſfuſa fortiꝰ ſonat. Un
de ⁊ eſchines cū rodi exularet ⁊ le
geret͛ illa demoſtēis oratio quā
adūſus eū habueāt mirātibꝰ cū
ctis atq₃ laudātibꝰ ſuſpirās ait.
Quid ſi ipſā audiſſetis beſtiā ſua
verba reſonantē. ¶ Ca. iii.

NEc hoc dico ꝙ ſit aliquid in
me tale quod vl' poſſis a me
audire vel vel' diſcere ſed quo ar
dor tuus ⁊ diſcendi ſtudium etiā
abſq₃ nobis per ſe ꝓbari debeat.
Ingeniū docile et ſine doctore lau
dabile eſt. Non quid inuenias ſ₃
quid queras cōſideramꝰ. Mollis
cera ⁊ ad formandū facilis: etiā ſi
artificis ⁊ plaſte ceſſent manus
tamē virtute totū eſt quicq̄d eſſe
poteſt. Paulus apl'us ad pedes
gamalielis legē moyſi ⁊ ꝓphetas
didiciſſe ſe gloriat͛ ut armatꝰ ſpi
ritualibꝰ telis: poſtea doceret cōfi
dent͛. Arma em̄ noſtre milicie nō
carn̄lia ſūt ſ₃ potētia deo ad deſtru
ctionē municōnū ⁊ cogitacōēs de
ſtruētes ⁊ omnē altitudinē extol
lentē ſe adūſus ſcientiā dei ⁊ cap
tiuantes oēm intellectū ad obedi
endū xp̄o ⁊ parati ſubiugare oēz
inobedientiā. Thimotheū ſcribit
ab infantia ſacris lr̄is eruditū et
hortatur ad ſtudiū lectōnis ne ne
gligat gratiā que data ſit ei p im
poſicōem manus p̄ſbiterij. Tyto
precipit ut inter ceteras virtutes
epiſcopi q̄s breui ſmone depin
xit: ſciamq₃ nō negligat ſcripturā
rum. Obtinentē inq̄t eū qui ſcd̄m
doctrinā eſt fidelē ſermonē ut po
tens ſit exhortari ī doctrina ſana
⁊ ɔtradicētes reuincere. ¶ Ca. iiij.

SAncta q̄ppe ruſticitas ſolū
ſibi ꝓdeſt ⁊ q̄ntū edificat ex
vite merito eccleſiā xp̄i: tm̄tū noc₃
ſi deſtruētibus nō reſiſtat. Mala
chias ꝓpheta ymo per malachiam
dn̄s interrogauit ſacdotes legē.
Intantum ſacdotis officiū eſt int͛
rogatū reſpōdē de lege. Et in deute
ronomio legimus. Interroga prē
tuū ⁊ annūciabit tibi maiores tu
os ⁊ dicēt tibi. In pſalmo q₃ centeſi
mo decīo octauo. Cātabiles mihi
erāt iuſtificacōes tue in loco pere
grinacōis mee Et in deſcripcōe iu
ſti viri cū eū arbori vite dauid q̄
eſt in paradiſo ɔparet int͛ ceteras v
tutes hoc etiā intulit. In lege dn̄i
volūtas eius ⁊ in lege eiꝰ medita
bit͛ die ac nocte. Daniel in fine ſa
cratiſſime viſionis ait: iuſtos ful
gere quaſi ſtellas et intelligētes
id eſt doctos q̄ſi firmamentū. Vi
des q̄ntum inter ſe diſtāt iuſta ru
ſticitas ⁊ docta iuſticia. Alij ſtell'
alij celo ɔpant͛. Quanq̄ iuxta he
braicā veritatē vtrūq₃ de eruditis
poſſit intelligi. Ita em̄ apud eos le
gimꝰ. Qui aūt docti fuerint fulge
būt q̄ſi ſplendor firmamēti ⁊ qui
ad iuſticiā erudiūt multos q̄ſi ſtel
le in ꝑpetuas eternitates. Cur di
cit͛ paulus apl'us vas electōis.
Nempe ꝙ vas legis ⁊ ſcripturarū
ſanctarū erat armariū. Phariſei
ſtupēt in dn̄i doctrina ⁊ mirātur ī
petro ⁊ iohanne q̄uo legē ſciant
cum lr̄as non didicerint. Quicq̄d
enim alijs exercitatio ⁊ quotidia
na ī lege meditatio tribuere ſolet
illis hoc ſpūs ſcūs ſuggerebat Et
erāt iux͛ ꝙ ſcriptū ē docibiles deo.

Duodecim ānos ſaluatoꝛ ipleue
rat ⁊ in tēplo ſedēs · de queſtiomi
bus legis interrogās magis do
cet dū prudēter interrogat · Niſi
forte ruſticū petrū · ruſticū iohā
nem dicimꝰ quoꝝ vterqꝫ dicere
poterat Et ſi impeitus ſermōe nō
tn̄ ſciētia · Johānes ruſticꝰ piſca
toꝛ indoctus · Et vn̄ illa vox obſe
cro in pn̄cipio erat verbū ⁊ ver
bū erat apud deū · ⁊ deus erat ver
bum · Logos grece multa ſignifi
cat · Nā ⁊ verbū eſt ⁊ racō ⁊ ſuppu
tacō ⁊ cauſa vniuſcuiuſqꝫ rei · per
quā ſūt ſingula q̄ ſubſiſtūt ꝙ vni
uerſa recte intelligimꝰ in xp̄o ·

Hoc doctus plato ¶ Ca · v ·
neſciuit hoc demoſtenes
eloquēs ignorauit · Perdā inq̄t
ſapiētiā ſapiētiū ⁊ prudētiā pru
dentiū reprobabo · Vera ſapiētia
pdet falſā ſapiētiā ⁊ quanq̄ ſtul
ticia predicacōis in cruce ſit tam̄
paulꝰ ſapiam loq̄tur int̄ pfectos
Sapiam aūt nō ſeculi iſtius · q̄ de
ſtruitur · nec pn̄cipū huius ſecu
li ſed loquit̄ dei ſapiam in miſte
rio abſconditā quā p̄deſtinauit
deus añ ſecula · Dei ſapia · xp̄us ē
Xp̄us em̄ · dei virtus ⁊ dei ſapia ·
Hec ſapiētia in miſterio abſcon
dita eſt de q̄ ⁊ nomi pſalmi titulꝰ
prenotat̄ · p occultis filij in q̄ ſūt
oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſciētie dei
abſconditi · Et q̄ i miſterio abſcō
ditus erat · p̄deſtinatus ē añ ſecu
la predeſtinatus aūt ⁊ p̄figuātꝰ
in lege ⁊ pphetis · Vn̄ ⁊ pphe ap
pellabātur videtes qꝛ videbāt eū
quē ceteri nō videbāt · Abrahā
vidit diē eiꝰ ⁊ letatus ē · Apiebā
tur celi ezechieli q̄ populo pctōri

clauſi erant · Reuela inq̄t dauid
oculos meos ⁊ ꝯſiderabo mirabi
lia de lege tua · Lex em̄ ſpiritual̄ ē
⁊ reuelacōe opꝰ eſt ut intelligat
ac reuelata facie dei gloriā ꝯtēple
mur · Liber in apocalipſi ſeptē ſi
gillis ſigtus oſtditur quē ſi dede
ris hōi ſcienti lrās ut legat r̄ide
bit tibi · Non poſſum · Signatus
eſt ei · Quāti hodie putant ſe noſ
ſe lrās tenēt ſigtū libꝝ · nec apiē
poſſunt · niſi ille reſerauerit q̄ ha
bet clauē dauid q̄ apit ⁊ nemo
claudit · claudit ⁊ nemo apit · In
actibꝰ aploꝝ · ſāctus eunuchus
imo ſāctꝰ vir · ſic ei eū ſācta ſcrip
tura cognominat cū legeret yſa
iam pphetā · interogatus a philip
po · putaſne intelligis q̄ legis · reſ
pōdit · Quo poſſum niſi aliq̄s me
docuerit Ego ut de me loquar in
terim · nec ſāctioꝛ ſū hoc eunucho
nec ſtudioſioꝛ q̄ de ethiopia id ē
de extremis finibꝫ mūdi veīt ad
tēplū · reliq̄t aulam regiā ⁊ tātus
amatoꝛ legis fuit diuine atqꝫ ſciē
tie ut etiā in vehiculo lrās legerē
ſacras · Et tn̄ cū libꝝ teneret ⁊ ver
ba dn̄i in cogitacōe concipet · lin
gua volueret · labijs pſonarē ig
norabat eū quē in libro neſciēs
venerabatur · Venit philippꝰ oſt
dit ei ihēſū q̄ clauſus latebat in
lr̄a · O mira doctoris virtus · Eadē
hoā credidit eunuchꝰ baptiſatꝰ
fidel̄ ⁊ ſāctus · magiſter efficitur
de diſcipulo plꝰ in deſerto fonte
eccleſie q̄ꝫ in aurato ſynagoge tē
plo repit · ¶ Ca · vi ·

Hec a me pſtricta ſunt breui
ter neqꝫ em̄ epiſtolaris an
guſtia euagari lōgiꝰ patiebatur

vt itelligeres te ĩ ſcripturis ſacꝭ
ſine p̄uio ⁊ mōſtrāte ſemitā non
poſſe ĩgredi · Taceo de ḡmaticis
rethoricis · ph̄is · geometrꝭis · dya
leticis · muſicis · aſtronōicis · aſtᵒ
logis · medicis: q̄rũ ſcia mortalib⁹
ſatis vel vtiliſſima ē ⁊ ĩ tres ptes
ſcindit̄ · ĩ doctrinā · racōem · ⁊ vſuꝫ
Ad minores artes veniā et q̄ ñ tā
lingua ꝙ māu adminiſtrāt̄ · Aḡ
cole · cemētarij · fabꝛ metalloꝝ · lig
noꝛūqꝫ ceſores · lanarijqꝫ et fullo
nes · ⁊ ceteri q̄ variā ſuppellectileꝫ
et vilia opuſcula fabricāt: abſqꝫ
doctore eſſe nō poſſūt q̄d cupiūt ·
Q̄d medicoꝝ eſt ꝓmittūt medici
tractant fabrilia fabri Sola ſcrip
turarum ars eſt quā ſibi paſſim
omēs vendicāt Scribim⁹ indocti
doctiqꝫ poemata paſſim Hāc gar
rula an⁹ · hāc delirus ſenex · hāc
ſophiſta v̄boſus · hāc vniūſi p̄ſu
mūt · lacerāt · docēt añq̄ diſcāt Alij
adducto ſupcilio grādia v̄ba tru
tināntes: int̄ mulierculas de ſacꝭ lrīs
philoſophāt̄ Alij diſcūt ꝓch pu
dor a femīs · q̄d viros doceāt: ⁊ ne
parū hoc ſit · q̄dam facilitate v̄bo
rū: ymo audacia: ediſſerūt alijs:
q̄d ipi ñ itelligūt · Taceo de meis
ſilib⁹ q̄ ſi forte ad ſcriptꝰas ſctās
poſt ſeclares lrās venerit ⁊ ſmo
ne ꝯpoſito aures ppli mulſerint:
quicq̄d dixerit hoc legē dei putāt
Nec ſcire dignant̄ q̄d ꝓphete · q̄d
apl'i ſenſerint · ſꝫ ad ſenſū ſuū in
cōgrua aptant teſtimōia q̄ſi grā
de ſit ⁊ ñ vicioſiſſimū dicēdi gen⁹
deprauare ſñas ⁊ ad volūtatem
ſuā ſacrā ſcripturaꝫ trahere repu
gnātē · Quaſi nō legerimus ome
rocētonas et v̄giliocentonas ac
nō ſic etiā ⁊ maronē ſine chriſto
poſſimus dicere xpianū q̄ ſcrip
ſerit iam redit ⁊ v̄go redeūt ſatur
nia regna iam noua ꝓgenies ce
lo dimittit̄ alto Et p̄rem loquen
tem ad filiū Nate mee vires · mea
magna potēcia ſol⁹ Et poſt v̄ba
ſaluatoris in cruce Talia perſta
bat memorās fixuſqꝫ manebat
Puerilia ſūt hec ⁊ circulatorū lu
do ſimilia docere q̄d ignores ymo
vt cū ſtomacho loq̄r nec hoc q̄dē
ſcire ꝙ neſcias · ¶ Ca · vij ·
VIdelicet manifeſtiſſima ē ge
neſis ĩ qua de creatura mū
di · de exordio gene͛is hūani · de di
uiſione terre · de cōfuſione lingua
rū ⁊ gentiū: vſqꝫ ad exituꝫ ſcribit̄
hebreoꝝ Patet exod⁹ cū decē pla
gis · cū decalogo · cū miſticis diui
niſqꝫ p̄ceptis · In ꝓmptu ē leuiti
cus liber ĩ quo ſingula ſacrificia
ymo ſingule pene ſillabe ⁊ veſtes
aaron ⁊ tot⁹ ordo leuiticus ſpirāt
celeſtia ſacramēta · Numeri vero
nōne totius ariſmetice et ꝓphetie
balaam et q̄dragintaduarū mā
ſionū p heremū miſteria ꝯtinēt ·
Deutronomiū vero ſecūda lex et
euāgelice legis p̄figuratio · nō ne
ſic ea habꝫ que p̄ora ſūt vt noua
ſint omīa de veteribus · Huc uſqꝫ
moyſes: hucuſqꝫ pentateucus q̄
bus quinqꝫ verbis loqui ſe velle
apoſtolus in eccleſia gl'iatur Job
exemplar patiētie q̄ nō miſteria
ſuo ſermōe cōplectit̄ · Proſa inci
pit verſu labit̄ · pedeſtri ſermōe fi
nit̄ · oēſqꝫ leges dyaletice: ꝓpoſiti
one aſſūpcōe ꝯfirmacōe ꝯcluſiōe
determinat · Singula in eo verba
plena ſūt ſenſib⁹ et vt de ceteris

ſileam reſurrectiõem corpoꝝ ſic ꝑ
pꝫtetat ut null⁹ de ea manifeſtius
ꝛ cautius ſcripſerit. Scio inqt ꝙ
redẽptoꝛ me⁹ viuit et in nouiſſiõ
die de terra ſurrectur⁹ ſum et rur
ſũ circũdaboꝛ pelle mea ꝛ in carne
mea videbo deũ quẽ viſur⁹ ſũ ego
ipe ꝛ oculi mei ↄſpecturi ſũt ꝛ nõ
alius. Repoſita ẽ hec ſpes mea in
ſinu meo. Veniã ad iheſũ mane
q̃ typũ dñi nõ ſolũ in geſtis verꝫ
etiã in nomine ꝓfert. Trãſit ioꝛ
danẽ hoſtiũ regna ſbuertit diui
dit terram victori ꝑplo ꝛ p ſingu
las vrbes. viculos. mõtes. flumi
na torrẽtes. atqꝫ cõfinia. eccleſie
celeſtisqꝫ ihrlm ſpiritualia regꝫ
deſcripſit. In iudicũ libro qt pri
cipes populi. tot figure ſũt Ruth
moabitis yſaie explet vaticini
um dicẽtis emitte agnuꝫ dñe do
minatoreꝫ terre de petrã deſerti ad
mõtẽ filie ſyõ Samuel i hely moꝛ
tuo ꝛ in occiſione ſaul veterem le
gẽ abolitam mõſtrat porro in ſa
doch atqꝫ dauid noui ſacerdocij
nouiqꝫ imperij ſacramẽta teſtat
Malachim id eſt terci⁹ ꝛ quart⁹
regum lib a ſalomone vſqꝫ iecho
niam ꝛ a ieroboam filio nabath
vſqꝫ ad oſee q̃ ductus ẽ in aſſyri
os regnũ iuda ꝛ regnũ deſcribit
yſrahel. Si hiſtoriã reſpicias ver
ba ſimplitia ſũt ſi in lrĩs ſẽſum la
tẽtem inſpexeris. eccleſie paucitas
ꝛ hereticoꝝ cõtra eccleſiã bella nar
rãtur. Duodecim ꝓphete in vnius
voluminis ãguſtias coartati mlt
to aliud ꝙ ſonãt in lrã prefigu
rãt Oſee crebro nominat effraim
ſamariam. ioſeph. iezrahel. ꝛ vx
orẽ fornicariã ꝛ fornicacõis filios ꝛ

adulterã cubiculo clauſã mariti.
multo tpe ſedere viduã et ſub ve
ſte lugubri mariti ad ſe reditum
preſtolari. Iohel filius fatuel de
ſcribit terrã duodecim tribuũ. eru
ca. brucho. locuſta. rubigine va
ſtãte cõſumptã ꝛ poſt euerſiõeꝫ
ꝑoris ꝓpli effuſuꝫ iri ſpiritũ ſãctũ
ſup ſeruos dei ꝛ ãcillas id ẽ ſuper
centũuiginti credẽtium nomina ꝛ
effuſũ iri in cenaculo ſyon Qui cẽ
tũuiginti ab vno vſqꝫ ad qndecĩ
paulatim ꝛ p incremẽta ſurgẽtes
qndecim graduũ numerꝫ efficiũt
qui in pſalterio miſtice cõtinent
Amos paſtoꝛ ꝛ ruſticus ꝛ rubo
rũ mora diſtringẽs paucis verb
explicari nõ poteſt. Quis enĩ di
gne exp̃mat tria et q̃tuoꝛ ſcelera
damaſci ꝛ gaze tyri ꝛ ydumee ꝛ
filioꝝ ammon ꝛ moab ꝛ in ſepti
mo ꝛ octauo gradu iude et yſra
hel. Hic loquitur ad vaccas pin
gues q̃ ſũt in ſamarie mõte et rui
turam domũ maiorẽ minoremqꝫ te
ſtatur. Ipe cernit victorẽ locuſte
ꝛ ſtãtem dñm ſup muꝝ litum vel
adamãtinũ ꝛ vncinũ pomoꝝ at
trahẽtem ſupplitia peccãtoribus ꝛ fa
mẽ in terra nõ famẽ panis. nec ſi
tim aque ſed audiẽdi verbũ dei
Abdias q̃ interpretat ſeruus do
mini ptonat ↄtra edom ꝛ ſãguinẽ
terrenũqꝫ. fratris qꝫ iacob ſẽper
emulũ. haſta percutit ſpirituali Io
nas pulcherrima columba naufra
gio ſuo paſſionẽ dñi ꝑfigurans.
mũdũ ad penitẽtiam reuocat ꝛ ſb
nomine niniue ſalutẽ gẽtib⁹ nũ
ciat. Micheas de moraſthi cohe
res xpi vaſtacõem ãnunciat filie
latronis ꝛ obſidionẽ ponit ↄtra

eam' q̄ maxillā percusserit iudicis
isrł · Naū ꝯsolator orbis icrepat
ciuitatē sanguinū ⁊ post euersio
nē illius loquit᷑: ecce sup montes
pedes euāgelizantis ⁊ annūciātis
pacē · Abacuc luctator fortis ⁊ ri
gidꝰ stat sup custodiā suā ⁊ figit
gradū sup munitōeꝫ vt xp̄m i cru
ce cōtēplet᷑ ⁊ dicat: operuit celos
gloria eiꝰ ⁊ laudis eiꝰ plena ē tra
splendor eiꝰ vt lux erit · cornua in
manibꝰ eiꝰ: ibi abscondita ē forti
tudo eiꝰ Sophonias speculator ⁊
archanoꝝ dn̄i ꝯgnitor · audit cla
morem a porta pisciū ⁊ eiulatū a
scḋa et ꝯtritionē a collibꝰ Indicit
q̄ꝫ vlulatū habitatoribꝰ pile · q̄
ꝯticuit om̄is p̄pl's chanaan: disp
si sūt vniūsi q̄ iuoluti erāt argēto
Aggeus festiuus ⁊ letꝰ q̄ semina
uit i lacrimis vt i gaudio metēt ·
destructū templū edificat: deūq̄
p̄rem inducit loquentē: adhuc
vnū modicūq̄ et ego cōmouebo
celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ aridā et mo
uebo om̄es gētes ⁊ veniet desiderā
tus cūctis gētibꝰ · Zacharias me
mor dn̄i sui mł'tiplex i p̄phetia · ihe
sū vestibꝰ sordidis indutū ⁊ lapi
dē oculoꝝ septē · candelabrūq̄ au
reū cū totidē lucernis q̄t ocul' · du
asq̄ oliuas a sinistris lampadis
cernit ⁊ a dextris vt post equos
rufos varios nigros et albos et
dissipatas q̄drigas ex effraim ⁊
equū de ihrusalē paupem regē
vaticinet᷑ et p̄dicet regē sedētem
sup pullū filiū asine subiugalis ·
Malachias apte ⁊ i fine omniū
p̄phetarū de abiectione isrł et vo
catione gentiū · non ē mihi aitvo
luntas in vob̄ dicit dn̄s exercituū

et munus nō suscipiam de manu
vestra · Ab ortu em̄ solis vsq̄ ad
occasū magnū est nomē meū in
gentibꝰ et in om̄i loco sacrificat᷑
⁊ offert᷑ nomini meo oblatio mū
da · ysaiam · iheremiā · ezechiel ⁊
daniel: quis potest vel itelligere
vel exponere. Quoꝝ p̄mus non
p̄phetiā videt᷑ mihi texere sed euā
geliū · Scḋs virgā nuceā ⁊ ollā
accensā a facie aq̄lonis et pardū
spoliatū suis coloribꝰ ⁊ q̄druplex
diuisis metris nectit alphabetū ·
Terciꝰ p̄ncipia ⁊ finē tantis ha
bet obscuritatibꝰ iuoluta: vt apd
hebreos ipse ptes cū exordio ge
neseos an̄ annos triginta non le
gant᷑ Quartꝰ vero q̄ ⁊ extremus
inter q̄tuor p̄phas · tēpoꝝ cōscius
⁊ totius mūdi phylohistoricꝰ la
pidē precisū de monte sine māibꝰ
et regna om̄ia subuertentē claro
s̄mone p̄nūciat · Dauid symoni
des noster · pindarus et alcheus
flaccusq̄ catullus atq̄ serenus ·
christū lyra predicat ⁊ in decacor
do psalterio ab inferis excitat re
surgentem · Salomon pacificus
et amabilis domini: mores corri
git · naturam docet · ecclesiā iun
git et xp̄m · sanctarūq̄ nuptiarū
dulce canit epithalamiū · Hester
in ecclesie typo populū liberat de
periculo et interfecto aman q̄ int᷑
pretatur iniquitas: ptes cōuiuij
et diē celebrē mittit in posteros ·
Paralipomenō liber istrumēti ve
teris epitomem tantꝰ ac talis est
vt absq̄ illo si quis scientiā scri
pturarum sibi voluerit arrogare
seipm irrideat · Per singula q̄ppe
noia iūcturasq̄ v̄boꝝ ⁊ p̄termisse

in regū libris tangunt hiſtorie ꝛ
innumerabiles explicātur euan
gelij queſtiões. Heſdras ꝛ nee
mias. adiutor videlicet ꝛ cõſola
tor a dño. in vno volumine artā
tur iſtaurāt tēplū. muros extru
unt ciuitatis oīsqꝫ illa turba ꝑ po
puli redeūtis ī patriā ꝛ deſcriptio
ſacerdotū. leuitaꝝ. iſrahelis. ꝓſeli
toꝝ ac ꝑ ſingulas familias mu
roꝝ ꝛ turriū opera diuiſa. aliud
in cortice prefert aliud in medul
la retinent. Cernis me ſcriptura
rū amore raptū. exceſſiſſe moduꝫ
epiſtole ꝛ tñ nō impleſſe quod
volui. Audiuimꝰ tātuꝫ quid noſ
ſe q̄d cupe debeamus ut ꝛ nosqꝫ
poſſimꝰ dicere cõcupiuit aīa mea
deſideraē iuſtificacões tuas in oī
tpe. Ceteꝝ illud ſocraticū imple
tur ī nob. Hoc tm̄ ſcio ꝙ neſcio.
Tangā ꝛ nouū breuiter teſtamē
tum. Matheus. marcus. lucas. et
iohānes quadriga dñi ꝛ veꝝ che
rubin qđ interꝑtatur ſcīetie ple
nitudo ꝑ totū corpus oculati ſūt
ſcintille emicāt. diſcurrūt fulgurā
pedes hñt rectos ꝛ ī ſublime ten
dētes terga pēnata ꝛ vbiqꝫ volan
tia tenēt ſe mutuo ſibiqꝫ perplexi
ſunt ꝛ quaſi rota in rotaꝫ voluūt
ꝛ ꝑgunt quocūqꝫ eos flatus ſpi
ritusſancti ꝑduxerit. Paulꝰ apo
ſtolꝰ ad ſeptē ſcribit eccīas octa
ua eñ ad hebreos a pleriſqꝫ extrā
numeꝝ ponit. Thimotheū iſtru
it ꝛ tytū ꝛ philemonem ꝓ fugiti
uo famulo depcatur ſup quo me
lius tacere puto ꝙ pauca ſcribere
Actus apłoꝝ nudā quidē viden
tur ſonaē hiſtoriā ꝛ naſcentis ec
cleſie infantiā texere ſed ſi nouerī
mus ſcriptorē eoꝝ lucā eē medi
cū. cuius laus ē ī euāgelio anim
aduertimus ꝑiter omnia verba
illius aīe languētis eſſe medici
nā. Jacobus. petrꝰ. iohānes. iu
das ſeptē epiſtolas ediderūt taꝫ
miſticas ꝙ ſuccinctas et breues
pariter ꝛ lōgas breues in verbis
lōgas in ſētētijs ut rarus ſit qui
nō in eaꝝ cecutiat lectiōe. Apoca
lipſis iohīs tot habꝫ ſacramēta
q̄t verba Parū dixi ꝛ ꝓ merito vo
luminis laus oīs inferior eſt.
In verb ſingulis multiplices la
tēt intelligētie Oro te frater cariſ
ſime inter hec viuere. iſta medita
ri. nil aliud noſſe. nihilqꝫ aliud q̄
rere nōne videtur tibi iā h̄ in ter
ris regni celeſtis habitaculum.
Nolo ut offendaris in ſcripturis
ſāctis. ſimplicitate ꝛ q̄ſi vilitate
verborū q̄ vel vitio interpretū vel
de induſtria ſic ꝓlate ſūt. ut ruſti
cam concōem facilius inſtruerēt
ꝛ in vna eadēqꝫ ſētentia aliter do
ctus. aliter ſētiret indoctꝰ. Nō ſuꝫ
tam petulans et hebes ut hec me
noſſe pollitiar ꝛ eoꝝ fructꝰ cape
ī terra quoꝝ radices in celo fixe
ſūt ſed velle fateor ſedēti me prefe
ro magiſtrū renuēs. comitē ſpō
deo. Petēti datur pulſāti apitur
q̄rens inuenit. Diſcamꝰ in terris
quoꝝ ſcīētia nob pſeuerꝫ in celo.
Obuijs te manibꝰ excipiāet ut ī
epte aliq̄d ac d ermagoē tumidi
tate effundā q̄cquid q̄ſieris tecū
ſcire conabor. ¶Ca. viij.

Habes h amātiſſimū tui frēꝫ
euſebiū. q̄ lrārum tuaꝝ mi
hi graciam duplicauit referens
honeſtatem moꝝ tuoꝝ ꝯtēptum

ſeculi: fidem amicicie/ amorem xp̄i.
Nā prudenciā ⁊ eloquij venuſta
tē etiā abſq; illo ipa ep̄la preferre
bat Feſtina q̄ſo te ⁊ herētis ſalo
nauicule funē magis p̄ſcide q̄ ſol
ue. Nemo renūciaturus ſeclo bn̄
poteſt vendē que cōtēpſit vt ven
deret. Quicq̄d in ſūptus de tuo tu
leris: ꝓ lucro cōputa. Antiquum
dictū ē. Auaro deeſt tā q̄d habet
q̄ q̄d n̄ habet Credēti tot9 mūd9
diuiciarū ē Infidel' āt etiā obulo
īdiget Sic viuam9 q̄ſi nil hn̄tes
⁊ oīa poſſidētes. Vict9 atq; veſti
t9 diuitie xp̄ianoꝝ ſūt. Si habes
in ꝑtāte rem tuā vēde. ſi nō habes
ꝓice Tollenti tunicā ⁊ palliū reli
quendū ē. Niſi ſcilicet tu ſp recra
ſtinās ⁊ diē de die trahēs: caute ⁊
pedetēptim tuas poſſeſſiunculas
vēdideris: nō habet xp̄s vn̄ alat
paupes ſuos Totū deo dedit qui
ſe obtulit. Ap̄li tm̄ nauē et retia
reliq̄rūt. vidua duo era mittit in
gazophilaciū ⁊ prefert' creſi diui
cijs Facile ɔtemnit oīa q̄ ſe ſemp
cogitat eſſe moriturū.

Explicit ep̄la. Incipit ꝓlogus in libros moyſi.

DEſiderij mei deſidera
tas accepi lr̄as: qui
q̄dam p̄ſagio futu
roꝝ: cū daniele ſorti
tus ē nomē obſecrā
tis vt tranſlatū in latinā linguā
de hebreo ſermone pentateucū no
ſtroꝝ aurib9 traderē Periculoſū
opus certe ⁊ obtrectatorū meoꝝ
latratibus patens q̄ me aſſerūt
in ſeptuagīta īterp̄tū ſugillacōez
nōua ꝓ veterib9 cudere ita igeni
um quaſi vinū ꝓbantes cū ego
ſepiſſime teſtatus ſim me ꝓ viri
porcōe in tabnaculo dei offerre q̄
poſſim. nec opes alterius aliorū
pauptate fedari. Qd vt auderem
origenis me ſtudiū ꝓuocauit. q̄
edicōi antique trāſlacōez theodo
cōnis miſcuit: aſterico ⁊ obelo id
ē ſtella ⁊ veru omne opus diſtin
guens: dū aut illuceſcere facit q̄
minus ante fuerant. aut ſupflua
queq; iugulat et ɔfodit ⁊ maxie
que euāgeliſtaꝝ ⁊ ap̄lorū aucto
ritas ꝓmulgauit. In quib9 mul
ta de veteri teſtamēto legim9 que
in nr̄is codicib9 nō habent': vt ē
illud ex egipto vocaui filiū meū:
et qm̄ nazarenus vocabit' ⁊ vide
būt in quē ɔpūxerūt et flumina
de ventre eius fluent aque viue
et que nec oculus vidit nec au
ris audiuit nec in cor hoīs aſcē
dit que p̄parauit de9 diligentib9
ſe et multa alia que ꝓpria ſintag
ma deſiderāt. Interrogem9 ergo
eos vbi hec ſcripta ſūt. et cū dicē
nō potuerint de libris hebraicis
ꝓferam9. Primū teſtimoniū eſt
in oſee. ſcd̄m in yſaia. terciū ī za
charia. quartū in ꝓūbijs. quin
tū eque in yſaia: q̄d multi igno
rātes apocꝛphoꝝ deliramēta ſectā
tur et hiberas nenias libris autē
ticis p̄ferūt Cauſas erroris nō ē
meū exponē. Iudei prudenti factū
dicūt eē ɔſilio: ne ptolome9 vni9
dei cultor etiā apd̄ hebreos dupli
cē diuinitatē ɔphēderet q̄d maxie
idcirco faciebāt q̄ i platonis do
gma cadē videbat' Denīq; vbicū
q; ſacratū aliq̄d ſcripta teſtat' de